

Bericht uit het bureau voor stedelijk enthousiasme

Leren fietsen is voor nieuwkomers misschien belangrijker dan de taal beheersen, zo toont Martha!Tentatief in 'De fietsendief'. Regisseur en schrijver Bart Van Nuffelen: 'Want met de fiets kom je vooruit.' **GEERT VAN DER SPEETEN**

© kurt van der est/wide.be

De inspiratie voor *De fietsendief* komt uit de gelijknamige film van Vittorio de Sica uit 1948. Dat er in Rome evenveel fietsen zijn als duiven, klinkt het daar. En dat een gestolen fiets nog geen klein berichtje in de krant waard is, terwijl dat een groot persoonlijk drama kan zijn. Over kleine mensen grote verhalen vertellen: het is de leidraad in de stadsrevues van Martha!Tentatief. Al twintig jaar stelt het populaire Antwerpse gezelschap zich op als de chroniqueur van de grootstad. Ook *De fietsendief* houdt weer de vinger aan de pols van de tijd. Het 'realistische sprookje' toont mensen zoals u en ik, die geconfronteerd worden met een veranderende wereld en daar verschillend op reageren. Voor de integratieambtenaar Sofie, die het jargon van de nieuwe stad vlot beheerst, is een fietsdiefstal niet meer dan een vervelend fait divers. Voor nieuwkomer Abigail is haar rijwiel van levensbelang. Ze heeft pas leren fietsen dankzij een fietscursus voor migrantenvrouwen, een cruciale stap in haar nieuwe leven. Tot dan toe is Abigail, een jonge vrouw in overlevingsmodus, vooral op muren gebotst. Ook bij Marc, de dwarse groenambtenaar die de fietscursus geeft.

Sofie en Marc zijn echte tegenpolen in hun houding tegenover

nieuwkomers. Uit het leven gegrepen?

Bart Van Nuffelen: 'Ook uit mijn eigen leven. Sofie zou een portret kunnen zijn van iemand uit mijn vriendenkring. Ik ken veel twee-verdieners die geen materiële zorgen hebben en die een cultuur van verdraagzaamheid en openheid omarmen. Maar ze hebben het ook druk-druk-druk. Ze moeten zo veel balletjes tegelijkertijd in de lucht houden, dat ze de ultieme noodkreet wel eens zouden negeren. Omdat ze er gewoon geen tijd voor hebben.'

'Marc staat dan weer voor de kleine ambtenaar, die nauw aanleunt bij de socialistische vakbond. Zo'n type dat het lange tijd goed gehad heeft, maar nu teleurgesteld is in de nieuwe wereld. Hij ziet een allichttoen een geïmproviseerde garage beginnen in zijn straat, terwijl er net één is dichtgegaan vanwege lastige milieuregels. Daar kan hij echt niet bij.'

'De fietsendief' zoekt het komische op, zonder in zwart-wit te willen vervallen. Een lastige spreidstand?

'We proberen het vooral zo herkenbaar mogelijk te houden. Marc is geen racist, maar hij gebruikt wel argeloos het woord "neger" zonder te beseffen dat zoiets uit den boze is. Zoiets hoor je wel vaker. Martha!Tentatief wil oog hebben voor de kleine, alledaagse fricties van de multiculturele sa-

menleving, zonder dat het banaal of kneuterig wordt – dat vermijden is misschien nog het lastigste.'

Martha!Tentatief zet graag in op andere manieren van vertellen. Hoe gebeurt dat nu?

'De theatrale uitdaging is dit keer om veel volk op de scène te suggereren, maar toch een grote eenzaamheid op te roepen. De drie centrale personages hebben vrienden, bazen, een echtgenoot en kinderen. Maar je ziet ze niet: ze worden alleen opgeroepen.'

'Om nieuwe mensen te bereiken, moet toneel de tekst meer openplooien naar het visuele. Daar zijn we ons sterk van bewust. Voor de tweede keer, na *Dinska Bronska*, werken we met een danser. Igor Shyshko vertolkt de emoties waar moeilijk woorden voor te vinden zijn.'

Het gezelschap wil graag een echt stadstheater zijn en zoekt daarvoor aansluiting bij Toneelhuis. Wat houdt dat in?

'We hebben pas met Toneelhuis een "Bureau voor stedelijk enthousiasme" opgericht. Dat houdt in dat we theorieën over de toekomst van de stad willen vertalen naar de praktijk. Maar ook dat we beter leren kijken naar de stad. We steken onze voelhorens uit naar de verhalen die er leven, en die we via ons netwerk van sociale organisaties steeds beter kunnen opvangen.' 'De samenwerking met Toneel-

'We tonen kleine kantjes en vergroten die uit, maar "De fietsendief" is ook een onhedendaags hoopvolle voorstelling'

'Het is onze eerste grote zaalproductie. Eén keer om de twee jaar kunnen we dit aan'

BART VAN NUFFELEN
Regisseur en schrijver

huis luidt ook schaalvergroting in. *De fietsendief* is onze eerste grote zaalproductie. Eén keer om de twee jaar kunnen we dit aan: we willen verder klein, lokaal en wendbaar blijven.'

Martha!Tentatief bestaat twintig jaar. Wat vindt u sindsdien de opvallendste verandering in een stad als Antwerpen?

'Wat ik zelf ervaar, als doorwinterd positivist: dat het draagvlak vergroot is voor het nieuwe concept van de stad, en dat het oude concept afgedaan heeft. De nieuwe samenstelling zal voor de volgende generatie heel normaal zijn. Maar door de schaal van de migratiebewegingen wordt het er niet eenvoudiger op. Onze taak als theater kan dan zijn: naast de problemen ook de mogelijkheden zichtbaar maken.'

'Zeker, *De fietsendief* toont kleine kantjes en vergroot die uit. Maar naar mijn aanvoelen is het ook een onhedendaags hoopvolle voorstelling. Marc heeft aan het slot nog altijd last met de nieuwe stad, maar hij vindt zijn taak als fietsinstructeur wel zinvol. Dat is een deugddoende nuance.'

'De fietsendief', coproductie van Martha!Tentatief, Toneelhuis en Zuidpool, 28/4>8/5 in première in de Bourla in Antwerpen. Daarna in Strombeek en Lokeren, volgend seizoen reprise.

De Standaard/DS2 27/04/2016, bladzijden 8 & 9

All rights reserved. Gebruik en reproductie enkel mits toelating van de uitgever via De Standaard/DS2

